

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 62. Ex his omnibus tandem infertur, centumque & duodexim
argumentis probatur, absolutionem mox impendendam non esse magnis
peccatoribus, praesertim consuetudinariis, vel facilè ac citò ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT LIX.

Duodecimo, id ipsum demonstrat communis hominum sensus.

873 **I**nterrogatur namque vel ipsum vulgus, quid de consuetudinariis, facileque & citò relabentibus iudicet? & apparebit, quòd licet se conversos dicant, conversos vulgus non credat eos, qui ante confessionem impudici erant, avari, superbi, vindicativi, &c. si citò post confessionem ipsos adhuc, ut antè, videat impudicos, avaros, superbos, vindicativos, &c. imò eos conversos non credet, quamdiù in ipsis non videbit opera & vitam conversorum, v. g. conversos non credet ab impudicitia ad castitatem, quamdiù non videbit quòd eas occasiones, confortia, dicta, facta fugiant, & omittant, quæ antè frequentabant, dicebant, faciebant: quamdiù etiam ipsos non videbit modestiam, temperantiam, & circumspicionem in dictis & factis amare, colere, observare, à quibus antè erant alieni. Hæc cum aliquandiu præstitisse videbit, vel audiet, ipsos credet factos ex impudicis castos, adèque ab impudicitia ad castitatem conversos; aliàs non credet. Et idem est de conversione consuetudinariorum & recidivorum, à superbia ad humilitatem, ab avaritia ad liberalitatem, à vindicta ad mansuetudinem, &c. Uique adèc verum est, vel ipsum vulgus, communi sensu edoctum, non ex verbis, sed ex operibus, maxime ex emendatione vitæ, de conversione iudicare; & tunc saltem verbis non credere, cum in ipsis opera non videt conversorum, sed eadem quæ videbat antequam confiterentur.

CAPUT LX.

Decimo tertio, id etiam ratio demonstrat.

874 **P**robatur, quia ubi non sufficiunt verba, vel signa verbis æquivalentia (quæ æquè in promptu habent verè & sufficienter non contriti, quam contriti) necessariò recurrendum ad alia signa. Non superfluum autem, nisi pœnitentiæ opera, præsertim emendatio vitæ. Quod addo, quia cætera quoque opera, absque emendatione, non contriti quandoque exhibent; sed, cum vitæ emendatione, opera pœnitentiæ moralem faciunt certitudinem. Tum quia ulteriora signa non superflua, ex quibus de contritione Sacerdos iudicet, nec proinde redargui potest, si fortè fallatur, iis fidem adhibendo; ut meritiò redargueretur, si solis verbis, vel signis æquivalentibus fidem adhiberet: cum minus fallacia contritionis signa habere possit. Tum quia Sacerdos, fidem adhibendo operibus, cum emendatione conjunctis, regulam sequitur Evangelicam, ex fructibus eorum cognoscens eos, Matth. 7. v. 20. *Ostende mihi fidem tuam sine operibus; & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam.* Jacob. 2. v. 18. *Quod enim Apostolus de fide dixit, meritiò applicatur pœnitentiæ: Ostende mihi pœnitentiam tuam sine operibus; & ego ostendam tibi ex operibus pœnitentiam meam.*

CAPUT LXI.

Decimo quarto, propterea SS. Patres censuerunt, magnis peccatoribus non esse amnuendum, dum medicina & ligatura impatientes, tamquam sanatis, statim solvi, & ad altare mitti voluit.

875 **I**D maxime apparuit Cypriani tempore: cum enim maximam Christianorum multitudinem

dira persecutio prostravisset, atque ex iis plurimi ad Ecclesiam redire volentes, Sacramentorum participationi misericorditer restitui postularent, eumque in finem sanctos Martyres apud Ecclesiam deprecatores adhererent; ipis viriliter Cyprianus, & alii sancti Episcopi restiterunt, & ne Martyrum quidem deprecationibus, nec lapsi, rum lachrymis, nec turbis ac tumultibus subleccis, moveri poterunt, ad impartendam ipsis absolutionem, & communionem, antequam plenam conversionem ipsorum laboriosis ac diuturnis pœnitentiæ operibus probatam haberent, prout videt est apud Cyprianum in lib. de lapsis, necnon epist. 52. ad Antonianum, & 55. ad Cornelium, tamen nulla unquam se obtulerit opportunior ad misericordiam occasio, quam tunc. In priori verò epistola illa ad Antonianum Cyprianus scribit ut sequitur: *Persecutione sopita, cum data esset facultas in unum conveniendi, copiosus Episcoporum numerus, quos integros & incolumes fides sua, & Domini intellam protexit, in unum convenimus, & scripturis dicitur ex utraque parte probatis, temperantem salubri moderatione libavimus, ut nec in totum spes communicationis & pacis lapsis denegaretur, ne plus desperatione deficerent. . . nec tamen rursus censura Evangelica solveretur, & ad communionem temerè præstiterent, sed traheretur ad pœnitentiam, & rogaretur dolenter paterna clementia, & exanimarentur cause, & voluntates, & necessitates singulorum, ad ferendum prudens de sufficienti ipsorum conversione iudicium. Aditque Cornelium Papam, cum plurimis Episcopis Romæ habito Concilio, in eandem secum sententiam consensisse. Romani istius Concilii mentionem facit Eusebius l. 6. Histor. Eccles. c. 33. dicens, in eo convenisse Episcopos 60. Presbyteros totidem, cum Diaconis pluribus; in eoque statutum fuisse, eos qui lapsi in certamine fuerunt, fraternâ mitigatione curandos, & fomentis pœnitentiæ medicandos. Conformem eadem de re Cleri Romani, sanctorumque Confessorum Maximi, & aliorum in custodia pro Christo constitutorum, sententiam supra non semel exhibuimus.*

CAPUT LXII.

Ex his omnibus tandem inferitur, eumque & duodecim argumentis probatur, absolutionem mox impendendam non esse magnis peccatoribus, præsertim consuetudinariis, vel facile citò relabentibus, qui absque prævis pœnitentiæ operibus preparatoris, absque etiam una emendatione, ad confessionem accedunt; sed ipsis, tamquam non conversis, vel saltem de insufficienti conversione suspectis, absolutionem differendam. Ad cuius probationem quinque priora argumenta præferuntur.

Siquidem hoc probant imprimis argumenta viginti sex, quibus cap. 41. probavimus, secundum ordinariam divinæ gratiæ œconomiam, esse necessarium, ut magnum criminum rei, præsertim consuetudinarii, vel facile & citò relabentes, absolutioni præmittant interna externaque pœnitentiæ opera preparatoria, velut impetratoria doni plenæ conversionis, & ut signa eam Confessario probantia.

Deinde hoc ipsum probant quatuordecim argumenta, quibus à cap. 42. ad 61. ostendimus, penam magnum peccatorum conversionem, maxime consuetudinariorum, vel facile & citò relabentium, Confessario non satis probari per verba, lachrymas, gemitus, & similia signa confitentis, quæ æquè in promptu habent verè ac plenè con-

conversi, quàm conversi; idèdque probandam per opera pœnitentiæ, cum emendatione vitæ conjuncta. Hætenus ergo quadraginta argumentis probata est assertio nostra.

Argumentum quadragesimum primum.

878 **D**esumitur ex divina Scriptura, & Patribus, ad peccatorum remissionem requirentibus totius cordis conversionem: *Convertimini ad me in toto corde vestro.* Totius autem cordis conversio in dictis peccatoribus ordinariè non fit tempore brevissimo, sed nonnisi post multam considerationem, sui coram Deo humiliationem, magnas preces, & pœnitentiæ labores, uti probatum est cap. 37. & 38. Si ergo peccator absque illis venerit ad Confessionem, differendus est, ut iis se præparet ad absolutionem.

Argumentum quadragesimum secundum.

879 **P**lena conversio, juxta Scripturam & Patres, totius est hominis interioris exteriorisque mutatio, uti probatum est cap. 26. docentque SS. Patres ibidem, & c. 37. n. 479. laudati. Nec cerè alios conversos, nobis exhibent sacræ Paginae, sive veteris, sive novi Testamenti, nisi quorum cor mutatum est, & vita. Estque id adèd impressum animis omnium, non laborantium præjudicis opinionum præconceptorum, ut ne ipsum quidem vulgus conversum censcat hominem confessum, si vitam non mutet. Adèd vel ex ipsa vi vocis *conversio*, vel ex communi hominum sensu, vel quasi per se notum est, veram conversionem non esse, absque mutatione vitæ. Atqui nec mutatio vitæ, nec profunde mutatio totius hominis interioris exteriorisque apparet in iis qui criminiosam vitam suam non emendant: imò contrarium apparet, dum post Confessionem ad crimina sua facile & citò redeunt, ut antè. Unde nec tales communi hominum sensu mutati censentur, sed iisdem qui antè.

Argumentum quadragesimum tertium, quartum, & quintum.

880 **P**etit ex tribus argumentis, quibus cap. 38. probatum est, plenam magni peccatoris, maxime consuetudinarii, vel facile relabentis, conversionem ordinariè facilem non esse, sed difficilem. Qualis profèd non foret, si absque magnis precibus, humiliationibus, & laboriosis pœnitentiæ operibus (sine quibus peccatores illi ad Confessionem venire solent) ordinariè fieret.

Argumentum quadragesimum sextum.

881 **P**lena magni peccatoris, maxime consuetudinarii, &c. conversio rara est, uti pluribus ostensum est cap. 39. Quod autem rarum est, ordinarium non est. Ordinariè ergo credendum non est dictis peccatoribus, se plenè conversos asserentibus; sed id signis plusquam ordinariis Confessario suo probare debent, dictis scilicet pœnitentiæ operibus, cum emendatione conjunctis.

Argumentum quadragesimum septimum.

882 **A**d plenam conversionem necesse est, ut peccator transeat, sive transformetur ab amore prædominante creaturæ, ad amorem prædominantem Dei; sive necesse est ut in peccatore, in quo creaturæ amor fortior erat amore Dei (ita ut creaturam amaret plusquam Deum, imò creaturam amabat usque ad contemptum Dei, ut loquitur Augustinus) ex adverso jam Deum amet plusquam creaturam, & usque ad contemptum creaturæ, ita ut paratus sit creaturam potius perdere, quàm Deum. Scriptum est enim: *Qui amat patrem & matrem plusquam me, non est me dignus.* Matth. 10. Et, *Siquis venit ad me, & non odit patrem, & matrem, & uxorem, & filios... adhuc autem*

& animam suam, non potest meus esse discipulus.

Atqui ratò vel nunquam accidit frequens ac facilis alternatio in isto transitu. Siquidem ad hoc totus animus fundus, totusque homo interior exteriorque immutandus est. Quòd si vix, aut ne vix quidem accidit frequens & facilis alternatio de una cupiditate ad aliam oppositam, ita ut quispiam hoc die v. g. profus sit liberalis, cras totus avarus; tertio die liberalis, inde avarus; & ita deinceps (hoc enim nullus vidit, vel quàm rarissimè, si unquam vidit, licèt ad hoc totus animus fundus non sit mutandus) quòtò minus de cupiditate dominante ad dominantem charitatem, &c. Rem ergo incredibilem comminiscuntur Juniores, dum comminiscuntur facilem ac frequentem, etiam continuum transitum ab amore prædominante creaturæ, ad amorem prædominantem Dei, deinde ex adverso, atque ita frequenter & facile. Per consequens incredibile est quòd illi sint verè ac plenè conversi, quorum vita est facilis ac frequens, vel continua, aut ferè continua alternatio à cupiditate prædominante ad prædominantem charitatem, à charitate ad cupiditatem, & ita succèssivè, &c.

Argumentum quadragesimum octavum.

883 **A**d plenam conversionem magni peccatoris, divina Oracula, & Sancti ingentem requirunt dolorem, planctum amarum, dolorem quasi parturientis, rugitum quasi ursi, luctum unigeniti, &c. prout visum est cap. 30. Rari autem sunt de dictis peccatoribus, qui talem ac tantum de peccatis suis, licèt magnis, habent dolorem; aliàs ad illa tam facile & citò non redirent. Quis enim unquam vidit hominem toto corde citò & facile redamasse & repetisse id de quo proximè talem ac tantum habuit dolorem?

Argumentum quadragesimum nonum.

884 **A**d plenam conversionem divina Oracula & Sancti postulant etiam plenum & capitale de peccatis odium, uti vidimus cap. 28. Illius verò odii apparentia, in dictis peccatoribus, ordinariè nulla est; imò apparentia magna in contrarium. Tum quia qui capitaliter seu toto corde peccatum odit, facile & citò illud non repetit: insolitum quippe est hominibus, societatem & fœdus facile & citò inire cum inimico, quem odio capitali abhorrent, & averfantur. Nec homines credere solent tale odium præcessisse, dum tam citò & facile transit in amorem ex toto corde. Tum quia per regulam à communiter accidentibus, odium plenum & capitale in illis non præsumitur, in quibus non apparet effectus, quos ejusmodi odium producere solet, sed effectus potius contrarii. Atqui peccatum facile & citò repetere, illique novò fœdere facile, & citò sociari; seque illi in servum tradere, est effectus contrarius illis, quos plenum & capitale odium producere solet, & eò magis contrarius, quòd frequentius id fit. Quòd enim frequenter quispiam se in servum tradat, totoque corde subiciat capitali inimico suo, adèd insolitum est apud homines, ut vix ullum, imò nullum hujusce rei exemplum afferri queat. In hujusmodi verò rebus, prudens hominis (non intuentis cor) judicium formari debet, secundum quod de similibus homines prudentes dijudicare solent; de virtute scilicet efficacique causarum, secundum effectus quos producere solet.

Argumentum quinquagesimum.

885 **A**d plenam conversionem, omnium confessione, necessaria est plena voluntas se emendandi, sive firmum propositum peccata deinceps vitandi, quæ propositi firmitudo hoc omnino habet adjunctum, ut quæ ad finem hunc obtinendum apta sunt & necessaria, sedulo sibi parat, &

adhibenda curet, ait Eminentiſſimus Cardinalis Denhoffius § 3. Nulla verò in dictis peccatoribus apparent ſigna à Sanctis tradita, plenam illam voluntatem probantia, ſed contraria potiùs. Eminentèrò plena voluntas aliquid faciendi, prout cap. 27. ex Auguſtino & Aquinate, imò ex ipſo quoque Evangelio oſtendimus, illa eſt, quæ fit quod volumus, dum in noſtra eſt poteſtate. Plena prout de ſe emendandi voluntas in peccatore, eſt quæ de facto ſe emendat, dum poteſt. Igitur plenam ſe emendandi voluntatem habere non cenſetur, qui ſe non emendat, cum poteſt. Si enim plenam ſe emendandi voluntatem haberet, nulla negligeret media ad emendationem neceſſaria, ſed ſi ſe præcautionibus & armis munitur contra relapſum, ut facilè & citò non relaberetur. Taliter namque munitus, & armatus, divinèque ope adjutus (quæ non deſt facientibus quod in ſe eſt) contra fragilitatem & inconstantiam ſuam roboratus eſſet, & fortis effectus. Nec ab iſto robore & fortitudine facilè ac citò excideret, dummodò ſollicitè compararet ſibi media ad non excidendum neceſſaria, cum timore ac tremore ſalutem ſuam operando in laborioſis poenitentiae operibus, orationibus, jejniis, aliſque pietatis, ac mortificationis exercitiis, ab ipſomet Salvatore in Evangelio præſcriptis, juxta dicta cap. 41. § 26. Uno verbo cam in ſalutis ſuæ negotio, negotiorum maximo, ſollicitudinem & præcautionem adhiberet, eaque media ad optatum finem conſequendum præſtaret, quæ homines ſæculi pro rebus terrenis adhibere ſolent. Quod profectò ſi faceret, voluntatem, in negotio tanti momenti, ex humana fragilitate & inconstantia facilè & citò non mutaret, magis quam in rebus illis terrenis. In quibus ſicut homo (licet ex ſe inconstantis) non aded tamen inconstantis eſt, ut facilè & citò mutet plenam aliquid faciendi voluntatem; ſic nec in ſalutis negotio non aded inconstantis eſt, ut facilè & citò plenam mutet ſe emendandi voluntatem. Neque enim probable eſt in ſolo ſalutis negotio talem ac tantam eſſe hominis inconstantiam. Vide quæ dixi capite illo 27.

CAPUT LXIII.

Argumentum quinquageſimum primum, & quinquageſimum ſecundum.

386 **Q**uinquageſimum conſicitur ſic: in dictis peccatoribus non apparent ſigna ſeu effectus magis doloris, ac poenitentiae, de peccatis, quos Apoftolus recenſet 2. Cor. 7. cum docet, quod qui verè ex toto corde de commiſſis peccatis triſtatur & poenitet, id oſtendit ex fructibus, ſeu effectibus iſtius triſtitiæ, ſeu poenitentiae, qui ſunt ſollicitudo magna cavendi relapſum; deſenſio, ſeu præcautiones & præmunitiones ad id neceſſariae. Timor Dei, deſideriumque efficaci nihil negligendi in re tanti momenti; zelus ſeu ardens ſtudium adhibendi media omnia ad finem illum neceſſaria; vindicta ſeu inflammata voluntas puniendi ſe, Deoque per vindictam contra ſe exercitam ſatisfaciendi pro criminibus patris. Quando (amabo) & ubi viſum eſt, hominem tantis præſidiis, præcautionibus, & armis circumvallatum, facilè & citò rediſſe in priſtina crimina! Poenitentia talis eſſe non ſolet, niſi dum cordis intima penetravit. Dum ea verò penetravit, eſſe ſolet firma & ſtabilis, prout ipſemet Apoftolus declarat dicens, quod talis triſtitia ſecundum Deum, poenitentiam ſtabilem ſeu impoenitentiam operatur. Et certè nunquam vidimus poenitentem, poenitentiam validè munità, ab ea facilè & citò recediſſe. Et quamvis hoc phyſicè fortassis aut metaphyſicè non ſit impoſſibile: quia tamen inſolitum eſt, &

inſtitutum, de eo humana præſumptio non eſt; ſed dum à poenitentia ſua quiſciam citò & facilè recedit, maxime ſi frequenter hoc faciat, humana præſumptio eſt cam intima cordis non penetraviſſe, ſed ſuperficialiſſimè fuiſſe. Sic enim à communiter accedentibus judicare ſolent homines, ut conſtat in exemplo uxoris, cujus maritum dilectiſſimum inimicus crudeliter jugulavit. De quo videndaque dixi capite 28.

Argumentum quinquageſimum ſecundum: ſic 387 dem peccatoribus deſt utrumque cordialis ac plena voluntas, animique promptitudo, quæ parati ſunt ad placandum, uti par eſt, Deum offendiſſe, ipſique ſatisfaciendum per opera poenitentiae, peccatis ac viribus ſuis proportionata (ſine qua tamen voluntate ac promptitudine non eſt plena converſio, ſeu contritio, ut conſtat ex dictis cap. 34.) pauci ſiquidem ex ipſis, etiam poſt grandia, ac ſæpè repetita crimina, etiam carnis, carnem ſuam crucifigere volunt, vel aliquid, aut certè nonniſi valdè modicum quid de ſolitiſſis deliciis ac voluptatibus remittere, quo Deo ſatisfaciant: eò quod non intelligant quid ſit Deum offendere. Conveniens quippe pro peccatis ſatisfactis hodie tam rara eſt, ut peccatorum pars longè maxima, non tam poenitere, quam poenitentiae larvam exhibere videantur. Quod inde conſtat, quod, teſte S. Bernardino to. 3. ſerm. 35. de amore contentente, hodie longè minorem poenitentium concuſſum habeant, qui magnas, & peccatis proportionatas, quam qui parvas ac ſcèdè nullas injungunt poenitentias: Occurrit enim (inquirit) in Confeſſione, ſicut in mercatoribus vendentibus pannos ejuſdem bonitatis, conditionis, & collationis, & unus vendit pannum ſuum pro majori pretio quam alter. Certè ille mercator habebit majorem concuſſum qui vendit minori pretio, quam qui vendit majori. Ita hodie accidit in Confeſſione: nam Confeſſores, qui dant minores poenitentias, habent majorem concuſſum, quam dantes magnas; & ſic fit mercatura de poenitentibus. Et hi qui vadunt ad Confeſſores, qui dant minores poenitentias, cauſa evadendi bonos Confeſſores, cauſa non habendi congruas poenitentias, & magnas, non plus habent contritionis, quam diabolus. Similem, imò acriorem adhuc eorum cenſuram vide apud S. Vincentium Ferrerium ſerm. 1. §. de quinta virtute, & B. Henricum Suſo l. de 9. rumb. c. 9. Teſte etiam B. Iſidoro conc. 9. in Domini 4. Adventus, olim quidem cum multo melius Chriſtiani intelligerent neceſſitatem poenitentiae, quam nos ſciamus, cumque apud ſe cogitarent & perſisterent, quanto facilis hic in terris, quam in Purgatorio ſatisfieri poſſet pro peccatis; poenitentias longiores, atque aſperiores, ſeptem, quindecim, viginti, triginta annorum, inter aliam etiam totius vite, libentiſſimè admittent, & explebant, ut ex libro Tertulliani de poenit. & aliis vetuſtiſſis Authoribus cognoſci poſſet. At verò hodie ita delicati, ita teneri effecti ſumus, ut vix paucorum dierum jejunia, pro multis ſceleribus atque deliciis, ſuſtinere poſſint. Cilicia verò & cineres, vigiliae, humilationes, flagella, & aliae carnis afflictiones, non ſolum in moribus noſtris, ſed vix jam in libris (qui paſſim amantur, ac præ aliis eſt imantur) reperiantur. In Concilio Tolerano X. legitur Poenitentiam quendam, qui, cum Epicoſopus eſſet, & ſemel tactu femineo ſordidiſſet, ipſe ſe primum, nullo cogente, in ergaſtulo quodam concluſiſſe, atque ibi novem menſium poenitentiam egit. Deinde ad Concilium literas dedit, quibus peccatum ſuum ſponte ſua prodidit. Patres verò Concilii illius, poenitentiam ei perpetuam, quouſque viveret, injunxerunt, ut perpetuo in humilibus & abſcis officiis deſerviret. Et nihilominus affirmarunt, humanis & miſericordius multò cum illo actum eſſe, quam an-